

SUOVILJELYSYHDISTYKSEN JA ASO:N VILJELYS- KELPOISUUSTUTKIMUKSISTA

Suo-lehden numeroissa 5 ja 6 v. 1951 julkaistiin selostus asutustoiminnan yhteydessä Suoviljelysyhdistyksen ja ASO:n taholta toimitettujen viljelyskelpoisuustutkimusten tuloksista vv:lta 1923—50. Kun nyt on kiintoisaa seurata, missä määrin sen jälkeen ASO:n toimesta jatketuilla tutkimuksilla saadut tulokset muuttavat tai varmistavat vallinneita käsityksiä soittamalla soveltuvuudesta viljelykseen, esitetään oheisena viljelyskelpoisuustutkimusten tilasto vv:lta 1923—55 sekä selostetaan lyhyesti vv:n 1951—55 tutkimusten tilastossa aiheuttamia muutoksia.

Vv:n 1951—55 tutkittu kokonaisala käsittää 731795 ha ollen siitä 368399 kivennäismaita, 58053 ha soistuneita maita ja 305343 varsinaisia suomaita. Tutkimukset tänä aikana ovat suuntautuneet pieniä poikkeuksia lukuunottamatta Oulun ja Lapin läänien alueille. Maanvilje-

lys- ja talousseuroittain nämä tutkimukset käsittävät pohjois Suomessa kokonaisalaltaan ja suoraltaan seuraavat pinta-alat: Peräpohjolan maanviljelysseura 334790 ha ja 144238 ha, Oulun läänin talousseura 158080 ha ja 62013 ha, Lapin maatalousseura 149931 ha ja 60657 ha sekä Kajaanin maanviljelysseura 76745 ha ja 33314 ha.

Verrattaessa pohjois-Suomen osalta nyt esitetyssä taulukossa tutkimuksilla viljelyskelpoisiksi arvostettujen alueiden %-lukuja aikaisemmin esitettyihin vastaaviin lukuihin on havaittavissa yhtä poikkeusta lukuunottamatta yleinen selvä laskusuunta varsinkin viljelyskelpoisen maan osuudesta kokonaispinta-alasta. Suurin se on Lapin maatalousseuran alueella, %-luvun lasku 6,2, mutta soiden osalta sielläkin vain 0,6. Tämän selittämiseksi mainittakoon, että tutkittu kokonaisala seuran alu-

Suoviljelysyhdistyksen ja ASO:n viljelys

Maanviljelys- tai talousseura	Kivennäismaat		Soistuneet maat				viljelys	
	viljelyskelpoista	yhteensä	viljelyskelpoista	välttävää	huonoa	yhteensä 1)	erittäin hyvää	hyvää
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1 Etelä-Pohjanmaan	463	24456	128	582	2764	3474	—	135
2 Hämeen läänin	4935	9935	80	35	37	152	—	196
3 Hämeen-Satakunnan ...	2065	11189	63	43	145	251	—	73
4 Itä-Hämeen	6467	18641	147	103	88	338	18	1157
5 Kajaanin	6771	144570	2178	6505	17947	26630	549	6499
6 Keski-Pohjanmaan	107	167458	269	609	2754	3632	2	227
7 Keski-Suomen	2521	34463	1118	3125	2782	7025	11	1344
8 Kuopion	1736	48890	1790	3173	7381	12344	22	2450
9 Kymenlaakson	5076	13051	—	—	—	—	12	325
10 Lapin	3591	115720	440	2359	13298	16828	4854	19369
11 Länsi-Karjalan	591	8519	39	—	—	39	—	58
12 Mikkelin läänin	1546	22867	1046	1704	1081	3831	—	853
13 Nylands svenska	851	4989	—	—	—	—	—	165
14 Oulun läänin	7585	276767	7548	12880	37997	58420	2065	32594
15 Peräpohjolan	6219	387712	5948	12684	44753	63385	7132	73367
16 Pohjois-Karjalan	5709	69496	2578	2080	4764	10277	158	5315
17 Satakunnan	1464	26782	252	581	1133	1966	2	698
18 Uudenmaan läänin	5175	9216	24	1	2	27	—	778
19 Varsinais-Suomen	544	6602	40	60	35	135	—	37
20 Österbottens svenska ..	—	197	—	—	11	11	—	—
Yht.	63456	1401520	23688	46524	136967	208765	14825	145640

eella on lisääntynyt 2 ½-kertaiseksi ja karujen kivennäismaitten osuus siitä suurentunut huomattavasti. 1920- ja 1930-luvullahan suuntautuivat tutkimukset pääosiltaan laajajakoille suomalaisille, myöhemmin ne on pyritty kohdistamaan yleensä laajoihin kokonaisuuksiin, monasti suurine kangasmaineen. Soiden viljelyskelpoisen osuuden lievempi laskusuunta johtuu lähinnä siitä, että laaja-alaisilla tutkimuksilla tulevat mukaan sekä jo etukäteen tietyt rahkasuot että yleisesti karut pienehköt suokielekkeet, joita aikaisemmin on jopa vältetty sisällyttämästä tutkimusalueisiin. Soiden osalta viljelyskelpoisuutta ilmaisevat %-luvut ovat laskeutuneet pohjois-Suomessa vain keskimäärin 0,8, kun kokonaisalasta vastaava lasku on ollut keskimäärin 2,9. Suurin lasku, 1,8 soiden osalta on ollut Kajaanin maanviljelysseuran alueella.

Yhteenvedona voidaan todeta, että entiset tietomme soiden viljelyskelpoisuudesta eri osissa maattamme eivät käsiteltynä aikana ole olennaisesti muuttuneet huolimatta siitä, että tutkittu kokonaisala on tänä aikana lisääntynyt yli 32 % ja suola lähes 29 %.

KASVUTEKIJÄT JA SOIDEN...

Jatk. siv. 3.

si, jossa toisena dimensiona on trofia suunnilleen sellaisena kuin se näihin asti on käsitetty, siis ensi sijassa turpeen happamuuden luonnehtima vaihtelusuunta. Toiseksi voidaan valita joko kosteus tai vaihtelutarja avosuo — räme — korpi, siis metsäisyys, tai jokin näiden yhdistelmä. Tämä toinen dimensio tuo luokittelun ainakin jonkinlaisen kuvan fosforija kalitilanteesta. Varsinkin se fosforimäärä, joka suon kuivatuksen jälkeen on korkeampien kasvien käytettävissä, näyttää varsin johdonmukaisesti seuraavan suon luontaista kuivuusastetta ja metsäisyyttä. Turpeen kalsiumpitoisuus sekä nähtävästi myös tyyppien ja fosforin mobilisoituvuus ovat korrelaatioissa näiden molempien vaihtelusuuntien kanssa, osaksi positiivisessa, osaksi negatiivisessa, ja voidaan toivoa, että ne tavallaan kahta eri tietä arvioituina saadaan selville melkoisella tarkkuudella ilman analyysyjäkin. Liittämällä tutkimukseen vielä kemiallisia ja fysikaalisia määrittämiä voidaan tulosta edelleen varmentaa. Suurimpaan mahdolliseen tarkkuuteen pyrittäessä on kuitenkin jo

kelpoisuustutkimukset vv. 1923—1955

Suomaa				Kokonaisala	Viljelyskelpoiset maat			Suolaista	Kokonaisalasta	
kelpoista	välttävää	huonoa	yhteensä		soist. ja kivenn. maata	suo- maata	yhteensä			
tyydyttävää	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	o/o	o/o	
5645	9614	32289	47683	75613	611	5780	6391	12,1	8,7	1
2885	1376	1964	6421	16508	5015	3081	8096	47,1	49,0	2
1287	864	2311	4535	15975	2128	1360	3488	30,0	21,8	3
2574	2289	3095	9133	28112	6634	3749	10383	41,0	36,9	4
24763	39860	74656	146327	317527	8949	31811	40760	21,7	12,8	5
5884	9569	25609	41291	212381	376	6113	6489	14,8	3,1	6
7887	11335	13941	34518	76006	3639	9242	12881	26,8	16,9	7
9045	18273	28787	58577	119811	3526	11517	15043	19,7	12,5	8
1785	1287	1583	4992	18043	5076	2122	7198	42,5	39,9	9
40284	22991	26907	114405	246953	4031	64507	68538	56,4	27,8	10
873	820	1820	3571	12129	630	931	1561	26,1	12,9	11
5410	5758	7146	19167	45865	2592	6263	8855	32,7	19,3	12
963	483	838	2449	7438	851	1128	1979	46,1	26,6	13
86698	73919	122906	318182	653369	15133	121357	136490	38,1	20,9	14
121689	86127	134677	422992	874089	12167	202188	214355	47,8	24,5	15
13824	19448	49890	88635	168408	8297	19297	27584	21,8	16,4	16
6117	6308	28776	41901	70649	1716	6817	8533	16,3	12,1	17
1079	917	926	3700	12943	5199	1857	7056	50,2	54,8	18
1539	1145	1883	4604	11341	584	1576	2160	34,2	19,0	19
—	14	967	981	1189	—	—	—	—	—	20
340231	312397	560971	1374064	2984349	87144	500696	587840	36,4	19,7	